

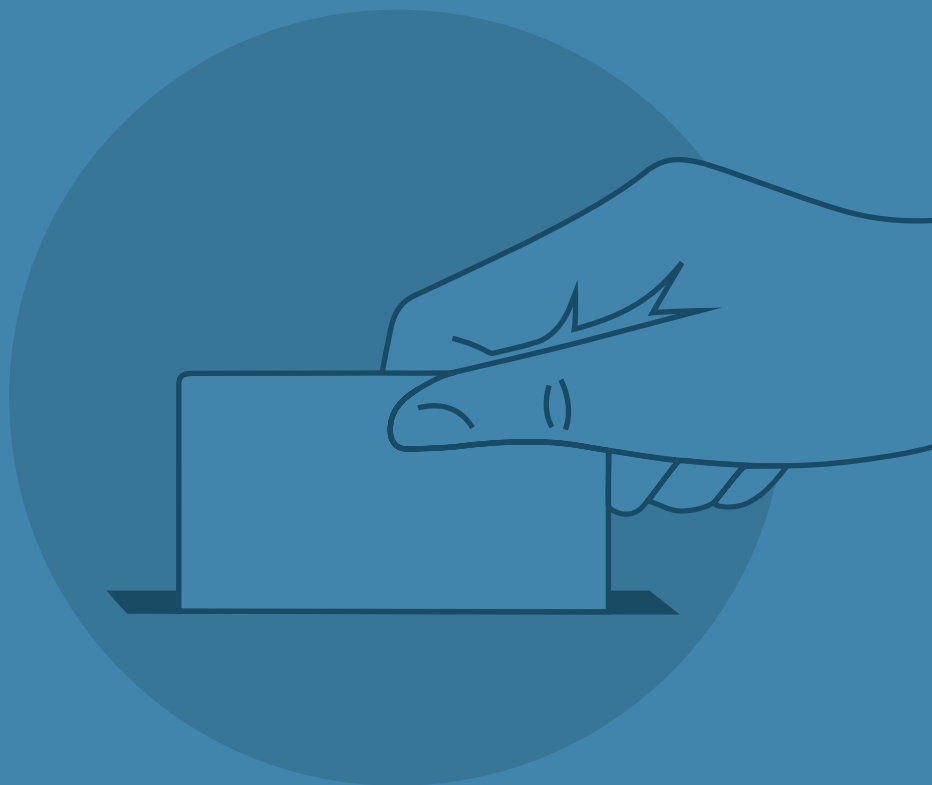
2024

PRESIDENTINVAALI JA
EUROPARLAMENTTIVAALIT

4e

VAT- OHJEET

Mobiiliäänioikeuskyselyn
käyttöohjeet

OIKEUSMINISTERIÖ
JUSTITIEMINISTERIET

VAALIT
VAL

VAALITIE TOJÄRJESTELMÄN KÄYTTÖOHJEET VUONNA 2024 TOIMITETTAVIA VAALEJA VARTEN

Oikeusministeriö antaa vaalilain (714/1998) 10 §:n nojalla asianomaisille vaaliviranomaisille seuraavat vaalitietojärjestelmän käyttöohjeet (VAT-ohjeet) 28.1.2024 toimitettavaa presidentinvaalia ja 9.6.2024 toimitettavia europarlamenttivaaleja varten.

Vaalitietojärjestelmän käyttöohjeet

- Nro 1: Vaalitietojärjestelmän tekninen ohje
- Nro 2a: Pohjatietojärjestelmän käyttöohjeet vaalipiirilautakunnalle
- Nro 2b: Pohjatietojärjestelmän käyttöohjeet kunnan keskusvaalilautakunnalle
- Nro 2c: Pohjatietojärjestelmän käyttöohjeet Digi- ja väestötietovirastolle
- Nro 2d: Pohjatietojärjestelmän käyttöohjeet ulkoministeriölle
- Nro 3a: Ehdokastietojärjestelmän käyttöohjeet Helsingin vaalipiirilautakunnalle
- Nro 4a: Äänioikeustietojärjestelmän käyttöohjeet Digi- ja väestötietovirastolle
- Nro 4b: Äänioikeustietojärjestelmän käyttöohjeet kunnan keskusvaalilautakunnalle
- Nro 4c: Äänioikeustietojärjestelmän käyttöohjeet kotimaan yleisen ennakkoäänestyspaikan vaalitoimitsijalle
- Nro 4d: Vaalitietojärjestelmän käyttöohjeet vaalilautakunnalle
- Nro 4e: Mobiiliäänioikeuskyselyn käyttöohjeet
- Nro 5a: Tuloslaskentajärjestelmän käyttöohjeet vaalipiirilautakunnalle
- Nro 5b: Tuloslaskentajärjestelmän käyttöohjeet kunnan keskusvaalilautakunnalle
- Nro 6a: Vaalitietojärjestelmän sähköisen arkiston käyttöohje vaalipiirilautakunnalle

VAT-ohjeet ovat voimassa seuraavasti:

- nro 1, 2a, 2b, 2c ja 2d: 1.10.2023–30.6.2024

- muut ohjeet: 1.12.2023–30.6.2024

Helsingissä 30 päivänä elokuuta 2023

Arto Jääskeläinen
Vaalijohtaja

Laura Nurminen
Erityisasiantuntija

Sisällys

1. Mobiiliäänioikeuskyselyn käyttö vuoden 2024 vaaleissa	2
1.1. Yleisiä ohjeita vaalitietojärjestelmän käyttöön	2
1.2. Vaalitietojärjestelmän käyttö ulkomaan edustustossa	3
2. Vaalitietojärjestelmään kirjautuminen.....	4
3. Mobiiliäänioikeuskyselyn käyttöohje	6
3.1. Äänioikeutetun tiedot	6
3.2. Erikoistilanteita.....	7
3.2.1. Henkilö on jo äänestänyt.....	7
3.2.2. Henkilön äänioikeustietoja ei voida näyttää	8
3.2.3. Äänestäjää ei löytynyt annetuilla ehdoilla	9
4. Yhteystiedot ongelmatapauksissa	10

1. Mobiiliäänioikeuskyselyn käyttö vuoden 2024 vaaleissa

Vaaliviranomaiset käyttävät vaalitietojärjestelmää apuna vaalien toimittamisessa. Vaalitietojärjestelmä koostuu eri osajärjestelmistä ja useista eri toiminnoista. Äänioikeustietojärjestelmä on vaalitietojärjestelmän osajärjestelmä, joka sisältää äänioikeusrekisterin.

Mobiiliäänioikeuskysely on vaalitietojärjestelmän toiminto, jolla vaalitietojärjestelmän käyttäjä voi tarkastaa äänestäjän henkilötunnuksella tämän äänioikeuden sekä äänioikeuskunnan. Mobiiliäänioikeuskysely on tarkoitettu laitosäänestysten vaalitoimikuntien jäsenten, ulkomaan edustustojen vaalitoimitsijoiden sekä vaalilautakuntien jäsenten käyttöön. Mobiiliäänioikeuskyselyn käyttäminen on vapaaehtoista.

Mobiiliäänioikeuskyselyä voi käyttää joko tietokoneella tai mobiililaitteella, kuten älypuhelimella tai tabletilla. **Huom.!** Tämän ohjeen esimerkkikuvat on otettu tietokoneen näytöltä. Esimerkiksi puhelimella näkymä on muuten sama, mutta kapeampi.

Tarkemmat ohjeet ja näytönkuvat löytyvät luvusta 3.

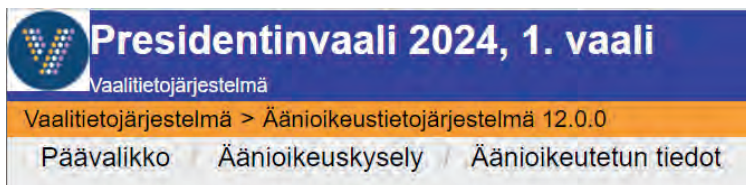
Koska vuonna 2024 toimitetaan kahdet vaalit, presidentinvaali ja europarlamenttivaalit, VAT-ohjeet ovat yhteiset molemmille vaaleille.

1.1. Yleisiä ohjeita vaalitietojärjestelmän käyttöön

Vaalitietojärjestelmä on kaksikielinen. Voit vaihtaa käyttöliittymän kieltä sivun alareunasta.

Suomeksi | [På svenska](#)

Näytön vasemmassa yläreunassa on ns. navigointipolku, jonka otsikoita klikkaamalla voit palata haluamaasi toimintoon.

Jos käytät mobiiliäänioikeuskyselyä tietokoneella ja haluat käyttää sovellusta hiiren sijasta näppäimistöllä, kiinnitä erityistä huomiota siihen, että painat aina oikeaa näppäintä. Väärän näppäimen painaminen saattaa johtaa odottamattomiin virhetilanteisiin.

Lisäksi selaimen Back/Edellinen -painikkeen painaminen saattaa johtaa virhetilanteisiin, joten sen käyttöä tulee välttää. Myöskään useiden selainikkunoiden samanaikaista avaamista ei suositella.

Lopeta vaalitietojärjestelmän käyttö aina näytön oikean yläkulman Lopeta-painikkeesta ja sulje selain.

Huom.! Käytäthän järjestelmää ainoastaan omilla tunnuksillasi!

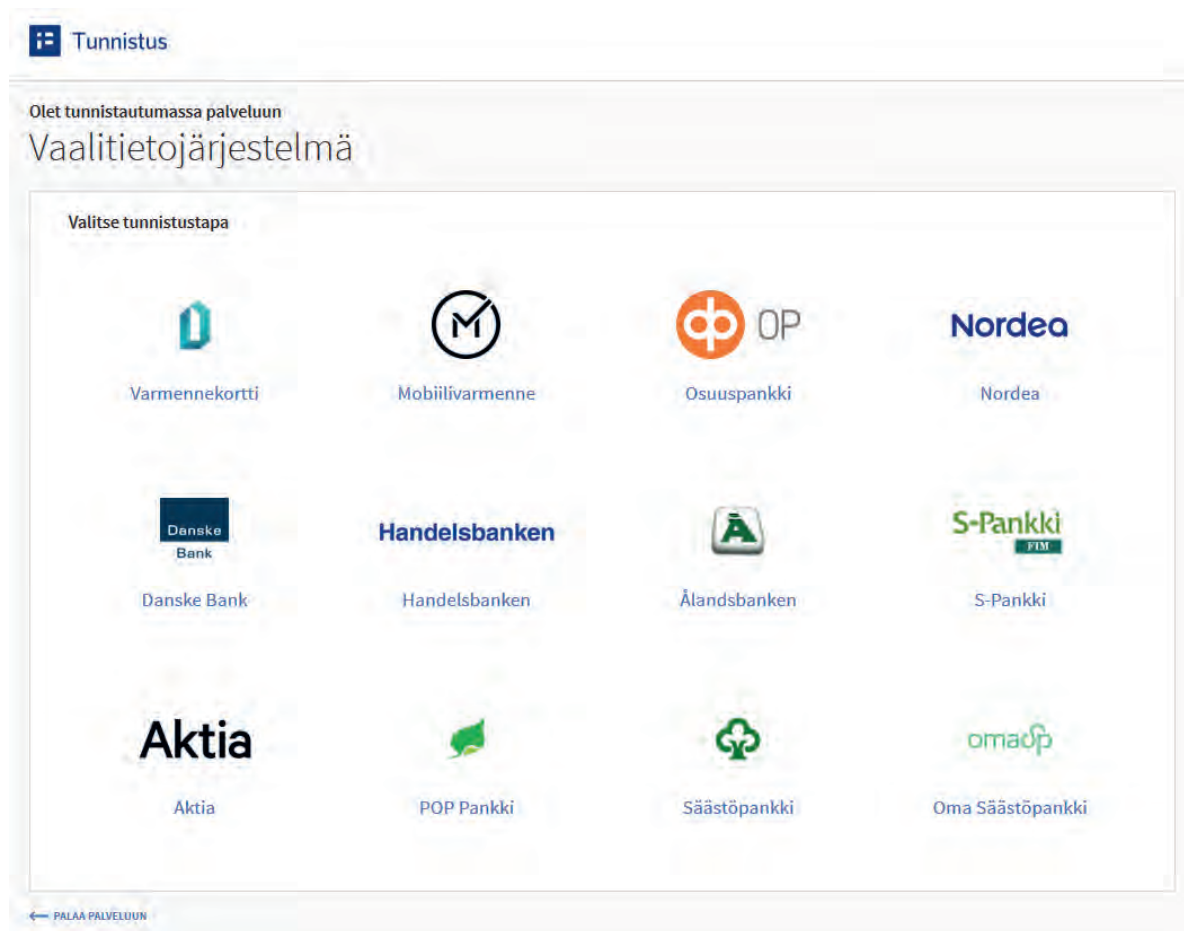
1.2. Vaalitietojärjestelmän käyttö ulkomaan edustustossa

Mobiiliäänioikeuskyselyä voi käyttää ulkomaan ennakoäänestyspaikalla ulkoasiainhallinnon työasemalla, joka on suojatussa verkossa kiinni joko suoraan tai etäyhteyden kautta. Vaalitietojärjestelmän käyttöä ei suositella laitteilla, jotka eivät täytä verkkovaatimuksia.

2. Vaalitietojärjestelmään kirjautuminen

Vaalitietojärjestelmään kirjaudutaan osoitteessa: <https://vat.om.fi>

Järjestelmään kirjaudutaan Suomi.fi-tunnistuksen kautta, mikä edellyttää joko henkilökohtaisia suomalaisia verkkopankkitunnuksia, suomalaisen operaattorin mobiilivarmennetta tai varmennekorttia eli Suomen poliisin myöntämää sirullista henkilökorttia (HST-kortti). Henkilökortin tavoin toimivat myös Digi- ja väestötietoviraston (entisen Väestörekisterikeskuksen) myöntämän varmenteen sisältämät muut organisaatiokortit, esimerkiksi virkakortti. Varmennekortin käyttäminen edellyttää kortinlukijaa ja kortinlukijaohjelmiston asentamista.

Siirryttyäsi web-osoitteeseen <https://vat.om.fi/Aloitus> selaimesi ohjautuu automaattisesti tunnistautumisen aloitusnäytölle. Valitse käyttämäsi tunnistautumistapa: pankkitunnistautuminen, mobiilivarmenne tai varmennekortti. Seuraa tarkasti tunnistuspalvelun ohjeita.

Tunnistus

Varmista tietoturvallinen käyttö

Lopetettuasi palvelun käytön, kirjautu ulos ja sulje selain.

Olet tunnistautumassa palveluun

Vaalitietojärjestelmä

Tunnistautumisen yhteydessä sinusta välitetään seuraavat tiedot:

Henkilötunnus: XXXXXX-XXXX

Jatka palveluun

Keskeytä siirtyminen

Tunnistautumiseen tarvittavat henkilötietosi on haettu väestötietojärjestelmästä. Voit tarkastaa omat tietosi Suomi.fin [Henkilötiedot](#) -sivulta.

Palvelu, johon olet tunnistautumassa, tarvitsee henkilötietosi asiointia varten. Löydät tiedon niiden käsittelystä, kun tunnistaudut palveluun.

Onnistuneen tunnistautumisen jälkeen pääset näytölle, jossa näkyy henkilötunnuksesi. Paina 'Jatka palveluun' -painiketta jatkaaksesi vaalitietojärjestelmään.

Mikäli käyttöoikeutesi ovat kunnossa, siirryt suoraan mobiiliäänioikeuskyselyn aloitussivulle.

Huom. Mikäli tunnistautuminen epäonnistuu,

- vaalitoimikunnan jäsen: ota yhteyttä kunnan keskusvaalilautakuntaan. On mahdollista, että sinua ei ole rekisteröity järjestelmän käyttäjäksi.
- edustuston vaalitoimitsija: ota yhteyttä ulkoministeriöön tai Oikeusrekisterikeskuksen (ORK) vaalituksen (yhteystiedot luvussa 4). On mahdollista, että sinua ei ole rekisteröity järjestelmän käyttäjäksi.

3. Mobiiliäänioikeuskyselyn käyttöohje

Edustustojen vaalitoimitsijat ja vaalitoimikuntien jäsenet ohjautuvat suoraan mobiiliäänioikeuskyselyn aloitussivulle sen jälkeen, kun ovat kirjautuneet vaalitietojärjestelmään osoitteella <https://vat.om.fi>. Edustustojen vaalitoimitsijoille ja vaalitoimikuntien jäsenille ei näy vaalitietojärjestelmässä muita toimintoja.

3.1. Äänioikeutetun tiedot

Henkilötunnuksen syöttäminen:

Siirryt näytölle, jossa syötetään äänestäjän henkilötunnus. Henkilötunnus täytyy syöttää täysin oikeassa muodossa, esimerkiksi "120390-123X" tai 2000-luvulla syntyneillä "120301A123X" ja ilman ylimääräisiä välilyöntejä. Järjestelmä ilmoittaa, jos henkilötunnus on syötetty virheellisesti.

The screenshot shows the mobile application interface for the 'Presidentinvaali 2024, 1. vaali'. The header includes the logo and the text 'Vaalitietojärjestelmä'. Below the header, there is a breadcrumb trail: 'Vaalitietojärjestelmä > Äänioikeustietojärjestelmä 12.0.0'. The main content area is titled 'Päävalikko / Äänioikeuskysely'. Underneath, there is a section for 'Henkilötunnus' with a text input field containing 'XXXXXX-XXXX' and a 'Hae' button.

Syötä äänestäjän henkilötunnus kenttään ja paina "Hae".

Turhia äänioikeutetun hakuja ei tule tehdä. Kaikista kyselyistä jää jälki järjestelmään.

The screenshot shows the mobile application interface displaying the search results for a voter. The header includes the logo and the text 'Presidentinvaali 2024, 1. vaali'. There is a 'Lopeta' button in the top right corner. Below the header, there is a breadcrumb trail: 'Vaalitietojärjestelmä > Äänioikeustietojärjestelmä 12.0.0'. The main content area is titled 'Päävalikko / Äänioikeuskysely / Äänioikeutetun tiedot'. Below this, there is a green message: 'Henkilön TESTIHENKILÖ, TEEMU äänioikeuskunta on Tampere'. Underneath, there is a section for 'Seuraava äänestäjä' with a text input field. Below this, there are two sections: 'Henkilötiedot' and 'Äänioikeustiedot'. The 'Henkilötiedot' section includes fields for 'Sukunimi, Etunimet' (TESTIHENKILÖ, TEEMU), 'Henkilötunnus' (XXXXXX-XXXX), 'Sukupuoli' (Mies), and 'Kieli' (suomen kieli). The 'Äänioikeustiedot' section includes fields for 'Vaalipiiri' (Pirkanmaan vaalipiiri), 'Äänioikeuskunta' (Tampere), and 'Äänestysalue' (010 Lapinniemi). Below these sections, there is another 'Seuraava äänestäjä' section with a text input field.

Äänioikeutetun tietojen tarkastaminen

Äänioikeutetun tiedot avautuvat näytölle ja vihreällä pohjalla näet henkilön äänioikeuskunnan. Jos käytät kyselyä puhelimella, rullaa näyttöä alaspäin nähdäksesi kaikki tiedot. Seuraavan äänioikeutetun tiedot voit hakea valitsemalla ”Seuraava äänestäjä”.

3.2. Erikoistilanteita

3.2.1. Henkilö on jo äänestänyt

Jos henkilö on jo äänestänyt, hänen tiedoissaan näkyy punaisella pohjalla ”Henkilö X on jo äänestänyt”. ”Käytetyt äänioikeudet”-otsikon alta näet äänestyspaikan, äänestystavan ja äänestyshetken.

The screenshot shows the 'Presidentinvaali 2024, 1. vaali' interface. At the top, there is a navigation bar with 'Vaalitietojärjestelmä' and a 'Lopeta' button. Below it, the breadcrumb trail reads 'Vaalitietojärjestelmä > Äänioikeustietojärjestelmä 12.0.0'. The main content area has a pink background with the message 'Henkilö TESTIHENKILÖ, TEUVO on jo äänestänyt.' Below this is a search bar labeled 'Seuraava äänestäjä'. The user's details are split into two columns: 'Henkilötiedot' and 'Äänioikeustiedot'. The 'Henkilötiedot' section shows: Suku nimi, Etunimet: TESTIHENKILÖ, TEUVO; Henkilötunnus: XXXXXX-XXXX; Sukupuoli: Mies; Kieli: suomen kieli. The 'Äänioikeustiedot' section shows: Vaalipiiri: Uudenmaan vaalipiiri; Äänioikeuskunta: Kirkkonummi; Äänestysalue: 001 Lapinkylä. A red box highlights the 'Käytetyt äänioikeudet' section, which contains a table with the following data: Vaalitapahtuma: Presidentinvaali 2024, 1. vaali; Äänestyspaikka: Kaupungintalo, Helsinki; Äänestystapa: Ennakoäänestys; Äänestyshetki: 20.01.2024 11:43. At the bottom, there is another search bar labeled 'Seuraava äänestäjä' and a language selector 'Suomeksi | På svenska'.

Tarkista äänioikeutetun tiedot. Jos henkilö on jo äänestänyt, äänestystä ei oteta vastaan. Epäselvissä tilanteissa (jos esimerkiksi henkilö kiistää äänestäneensä) ota yhteyttä äänestäjän äänioikeuskunnan keskusvaalilautakuntaan tilanteen selvittämiseksi¹.

¹ Kahdesti äänestämisen yritys on rikoslaisissa säädetty rangaistavaksi. Tee siis näistä tapauksista aina ilmoitus äänestäjän äänioikeuskunnan keskusvaalilautakunnalle.

3.2.2. Henkilön äänioikeustietoja ei voida näyttää

Jos järjestelmä ilmoittaa, että henkilön äänioikeustietoja ei voida näyttää, ei edustuston vaalitoimitsija tai vaalitoimikunta voi selvittää äänestäjän kotikuntaa mobiiliäänioikeuskyselyllä.

Laitosäänestyksessä tai ulkomaan yleisessä ennakoäänestyspaikassa:

Äänestäjän voi antaa itse kirjoittaa lähetekirjeelle oman kuntansa. Äänestäjän niin halutessa hän voi tarvittaessa ottaa yhteyttä Digi- ja väestötietovirastoon äänioikeuskuntansa selvittämiseksi. Digi- ja väestötietoviraston puhelinnumero: +358 295 535 530.

The screenshot shows the 'Presidentinvaali 2024, 1. vaali' interface. At the top, there is a blue header with the logo and a 'Lopeta' button. Below the header, a breadcrumb trail reads 'Vaalitietojärjestelmä > Äänioikeustietojärjestelmä 12.0.0'. A navigation menu includes 'Päävalikko', 'Äänioikeuskysely', and 'Äänioikeutetun tiedot'. A yellow warning box contains the text: 'Henkilön TESTIHENKILÖ, TIINA äänioikeustietoja ei voida näyttää. Pyydä henkilöä ottamaan yhteyttä Digi- ja väestötietovirastoon.' Below this, there are two empty white boxes labeled 'Seuraava äänestäjä'. A 'Henkilötiedot' section displays the following information: 'Sukunimi, Etunimet: TESTIHENKILÖ, TIINA', 'Henkilötunnus: XXXXXX-XXXX', 'Sukupuoli: Nainen', and 'Kieli: suomen kieli'. At the bottom, there is another 'Seuraava äänestäjä' box and a language selector for 'Suomeksi | På svenska'.

3.2.3. Äänestäjää ei löytynyt annetuilla ehdoilla

Jos järjestelmä ilmoittaa, että äänestäjää ei löytynyt annetuilla ehdoilla, tarkasta syöttämäsi tiedot ja yritä uudelleen. Ellei äänestäjää edelleenkään löydy annetulla henkilötunnuksella, tulee äänestäjän ottaa yhteyttä Digi- ja väestötietovirastoon. Digi- ja väestötietoviraston puhelinnumero: +358 295 535 530.

Presidentinvaali 2024, 1. vaali Lopeta

Vaalitietojärjestelmä

Vaalitietojärjestelmä > Äänioikeustietojärjestelmä 12.0.0

Päävalikko / Äänioikeuskysely / Äänioikeutetun tiedot

Seuraava äänestäjä

Äänestäjää ei löytynyt annetuilla ehdoilla. Tarkista, että kirjoitit henkilötunnuksen oikein. Muista käyttää henkilötunnuksessa vuosisatamerkkiä (1900-luvulla syntyneet: -, Y, X, W, V, U, 2000-luvulla syntyneet: A, B, C, D, E, F).

Seuraava äänestäjä

Suomeksi | [På svenska](#)

4. Yhteystiedot ongelmatapauksissa

Oikeusrekisterikeskuksen vaalituen yhteystiedot (järjestelmän käyttö):

- Sähköpostiosoite: vaalituki@om.fi
- Puhelinnumero: +358 29 566 5609

Digi- ja väestötietoviraston yhteystiedot (äänioikeutetun tiedot epäselvissä tilanteissa):

- Sähköpostiosoite: vrk.vaalit@dvv.fi
- Puhelinnumero: +358 295 535 530

Ulkoministeriön yhteystiedot:

- Sähköpostiosoite: vaalit.um@formin.fi
- Puhelinnumero: +358295 16001 (vaihde)

Kuntien keskusvaalilautakuntien yhteystiedot:

- Osoitteesta: <https://vaalit.fi/kuntien-keskusvaalilautakunnat>

